

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 516/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. septembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Svrčekom, Dončova 1443/5, Ružomberok, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 1 To 4/2018 z 13. marca 2018 a rozsudkom Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 1 T 20/2016 z 8. novembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. mája 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“)

sp. zn. 1 To 4/2018 z 13. marca 2018 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Okresného súdu Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 T 20/2016 z 8. novembra 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“).

2. Z obsahu sťažovateľom podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol napadnutým rozsudkom okresného súdu právoplatne odsúdený pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v spolupáchateľstve (§ 20 Trestného zákona), za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní jedenástich rokov so zaradením do ústavu s maximálnym stupňom strázenia. Následne podal sťažovateľ sťažnosť ústavnému súdu.

3. Meritom sťažovateľom predostretej argumentácie je jeho právny názor o tom, že nespáchal žiadny trestný čin, v dôsledku čoho mal byť oslobodený spod obžaloby, a nie právoplatne odsúdený, pričom v súhrne tvrdí, že *„Od začiatku trestného stíhania... tvrdil, že je nevinný, že nikdy nevedel o tom, že obchod s hubami neexistuje a že by získavaním peňazí naň od poškodených ako veriteľov páchal podvod. Taktiež rekonštrukcia budovy v Starej Ľubovni bola reálnym projektom, na ktorý sa však nepodarilo zohnať dostatok peňazí, keďže subjekt, čo mal poskytnúť úver, ho ponúkol v nedostačujúcej výške. V jeho prípade tak absentuje subjektívna stránka ako obligatórny znak skutkovej podstaty trestného činu. Počas celého trestného konania (prípravného i súdneho) sa... snažil predkladať dôkazy preukazujúce jeho nevinu, hoci to nebolo jeho povinnosťou. S týmito dôkazmi sa však súdy nijako nevyporiadali, čím porušili základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“*. Svoje úvahy o nevine sťažovateľ podporil veľmi podrobnou analýzou skutkových okolností jeho trestnej veci vrátane obsahovej stránky vo veci vykonaných dôkazov a z nich plynúcich skutočností, pričom skonštatoval, že *«Súd prvého stupňa sa však s týmito dôkazmi nijako nevyporiadal, vôbec neuviedol, ako takéto dôkazy vyhodnotil a prečo im neprikladal žiadny význam. V tomto smere je rozhodnutie súdu prvého stupňa nepreskúmateľné. Ohľadom vykonaných odposluchov telefonických hovorov súd len uviedol, že [REDAKOVANÉ] „vo veci vystupoval aktívne.“ [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] však nikdy nepopieral, že od poškodených pýtal peniaze na obchod s hubami či na rekonštrukciu budovy v Starej Ľubovni. Samotné aktívne vystupovanie (pýtanie peňazí) však*

ešte nedokazuje úmysel konajúceho uviesť niekoho do omylu a spôsobiť na jeho majetku škodu. Uvedená vada odôvodnenia rozsudku nebola odstránená ani odvolacím súdom, hoci v odôvodnení odvolania bolo podrobne uvedené to isté ako pri záverečnej reči, teda ktoré odposluchy preukazujú nevinu sťažovateľa a z akého dôvodu. Odvolací súd sa však týmito dôkazmi nezaoberal, logicky nevysvetlil, prečo nepreukazujú to, čo tvrdil sťažovateľ...».

4. Na podklade uvedeného sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 1 To/4/2018-3219 z 13.3.2018 a rozsudkom Okresného súdu Ružomberok č. k. 1 T/20/2016-3136 z 8.11.2017 bolo porušené právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 1 To/4/2018-3219 z 13.3.2018 a rozsudok Okresného súdu Ružomberok č. k. 1 T/20/2016-3136 z 8.11.2017 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Ružomberok na ďalšie konanie.

Sťažovateľ zároveň podľa § 52 ods. 2 zákona NR SR č. 38/1993 Z. z. navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení a odložil vykonateľnosť obidvoch napadnutých rozsudkov. Sťažovateľ vykonáva trest odňatia slobody uložený rozsudkami, ktorými bolo podľa jeho názoru porušené jeho právo garantované Ústavou Slovenskej republiky, a preto je ďalší výkon trestu odňatia slobody neprípustný. Odložením vykonateľnosti nevznikne tretím osobám nijaká ujma. Pohyb sťažovateľa bol zároveň od apríla 2017 do marca 2018 monitorovaný technickým zariadením na to určeným, pričom sťažovateľ plnil všetky povinnosti a obmedzenia, ktoré pre neho z toho vyplývali. Nehrozí teda, že by odložením vykonateľnosti rozsudkov došlo k znemožneniu prípadného neskoršieho výkonu trestu odňatia slobody.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, preto musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

III.1 K sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1 T 20/2016 z 8. novembra 2017

8.1 Z princípu subsidiarity vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť (a aj sa domáhal) využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (IV. ÚS 115/07).

8.2 Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal riadne a včas odvolanie prokurátor Krajskej prokuratúry v Žiline (ďalej len „prokurátor“) v neprospech sťažovateľa, a to proti výroku o treste a proti výroku o náhrade škody. Sťažovateľ svoje vyjadrenie k odvolaniu prokurátora uzavrel tým, že *„trvá na podanom odvolaní s odôvodnením, že je nevinný. Preto navrhuje, aby odvolací súd zrušil prvostupňový rozsudok a sám rozhodol.“*

8.3 Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podali odvolanie aj obžalovaní; aj sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu. Navrhol, aby krajský súd sám rozhodol vo veci tak, že sťažovateľa spod obžaloby oslobodí, a zároveň navrhol, aby odvolanie prokurátora zamietol. Prokurátor v písomnom vyjadrení k odvolaniu obžalovaných navrhol, aby krajský súd *„odvolania obžalovaných ako nedôvodné zamietol podľa § 319 Tr. por... So skutkovými zisteniami prvostupňového súdu sa v plnom rozsahu stotožňuje a považuje ich za logické a správne...“*.

8.4 O podaných odvolaniach po preskúmaní napadnutého rozsudku okresného súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, rozhodol krajský súd tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu podľa § 321 ods. 1 písm. e), f), ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zrušil v časti vo výroku o treste a vo výroku o náhrade škody, podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku pri

nezmenenom výroku o vine a ochrannom dohl'ade sám rozhodol o treste a o náhrade škody a na základe §319 Trestného poriadku odvolanie sťažovateľa zamietol, pretože nie je dôvodné.

9. Keďže uplatnenie právomoci krajského súdu ako odvolacieho súdu, ktoré sťažovateľ využil, vylučuje, aby ústavný súd rozhodoval o namietanom porušení základného práva sťažovateľa napadnutým rozsudkom okresného súdu, ústavný súd sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2 K sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 To 4/2018 z 13. marca 2018

10. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Inými slovami, ak je sťažovateľ na ochranu označených práv podľa osobitných právnych predpisov oprávnený využiť iné opravné prostriedky, ktoré pred podaním sťažnosti ústavnému súde nevyčerpal, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre neprípustnosť.

11. V danom prípade podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ nevyčerpal všetky prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho označených základných práv a slobôd v systéme všeobecných súdov účinne poskytuje, keďže proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 To 4/2018 z 13. marca 2018 môže, vychádzajúc z jeho argumentácie, podať dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Sťažovateľom tvrdené skutočnosti uvedené v sťažnosti, ktoré sa týkajú nesprávneho právneho posúdenia zistených skutkových okolností v jeho trestnej veci vrátane nutnosti zastavenia vedeného trestného stíhania proti jeho osobe, resp. jeho oslobodenia spod obžaloby, sú potenciálne

dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorého relevantnosť je oprávnený posúdiť len Najvyšší súd Slovenskej republiky, a to v dovolacom konaní.

12. Ústavný súd nemôže nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je táto založená zákonom alebo na základe zákona, t. j. v danom prípade na základe uplatnenia postupu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Aj podľa stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a v okolnostiach veci Trestným poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

13.1 Krajský súd vo svojom „dovolacom“ rozsudku uvádza, že *„odvolací súd preskúmal správnosť konania, ktoré predchádzalo napadnutým výrokom rozsudku a nezistil žiadne pochybenie. Nezistil ani chyby, ktoré odvolaním neboli vytykané a ktoré by boli takej povahy, že by odôvodňovali po právoplatnosti rozsudku podanie mimoriadneho opravného prostriedku, a to dovolania na základe ustanovenia § 371 ods. 1 Tr. por.“*

13.2 Napriek tomu zo sťažovateľom tvrdených skutočností obsahovo vyplýva jeho presvedčenie, že sú dané dôvody na podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku proti napadnutému rozsudku krajského súdu. Aj v takýchto prípadoch právomoc poskytnúť ochranu označeným základným právam sťažovateľa, o ktorých aj v sťažnosti ústavnému súdu tvrdí, že boli porušené, má Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací, čím je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu. Sťažovateľ však možnosť podať dovolanie nevyužil. Z uvedených dôvodov ústavný súd jeho sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol ako neprípustnú.

13.3 V súlade s judikatúrou ústavného súdu aj v prípade, že sťažnosť sťažovateľa je v dovolacom konaní odmietnutá z dôvodu rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o neprípustnosti dovolania, lehota na podanie sťažnosti sa po rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v dovolacom konaní považuje v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, teda v danom prípade sťažovateľom napadnutému rozsudku krajského súdu (porov. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010 a tiež rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Zvolský a Zvolská proti Českej republike z 12. 11. 2002, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54 alebo vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, a jeho body 47 a 48).

14. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2018